

Communicerende imkers

Ab Kuypers

De communicatie van bijen is, als je er goed over nadenkt, heel wat vernuftiger dan die van mensen, misschien ook wel interessanter, soms. Wij communiceren heel wat af, of denken dat te doen. Er wordt immers veel langs elkaar heen gepraat. Ook de imkerij onttrekt zich niet altijd aan dit grote misverstand. Vaak is er ook gewoon de wil niet om naar elkaar te luisteren, of zijn we uit op ons eigen gelijk. Zomaar wat gedachten over communicatie, aangevuld met wat heikele voorbeelden als leidraad voor mijn bijdrage.

Overleg en kritiek

Om te kunnen leven is aandacht van anderen onontbeerlijk. Individueel kunnen honingbijen, noch mensen bestaan. Communicatie is één van de dingen om met elkaar te kunnen samenleven. Waar zouden imkers blijven wanneer ze niet met elkaar en buitenstaanders in gesprek zouden blijven. Plaatsingsregelingen voor drachtgebieden, bestuivingregelingen in de land- en tuinbouw, afspraken over omlarfdagen, enzovoort; het zou allemaal niet tot stand komen zonder goed overleg. Overleg is ook van levensbelang voor een goed besturen van organisaties. Bij samenleven hoort ook kritiek. Het elkaar wijzen op eventueel verkeerde inzichten. Natuurlijk, in elk overleg, in alle communicatie is daar een gezonde plaats voor ingericht. En vergeet niet het naar elkaar luisteren. Zonder dat wordt het gesprek een lege huls. Hoor en wederhoor, dat is misschien nog wel de aardigste uitdrukking voor mijn onderwerp. Kortom, de stelling voor dit artikel luidt: 'Het zou een bende worden als we niet af en toe goed naar elkaar luisterden.' En dat het soms een bende wordt

Een voorbeeld

De lente, hoewel volgens de kalender allang begonnen, stond nog in de startblokken, toen op de Zoemlijst een heftige discussie ontstond. Onderwerp van dit dispuut was 'het samengaan van de vijf Nederlandse imkerbonden'. Een onderwerp waarbij hevige emoties loskwamen. Niet alleen omdat veel imkers vinden dat sowieso 'vijf te veel is'. Verschillende imkers voelen zich onrecht aangedaan; er wordt niet geluisterd, menen zij. Aanleiding tot de discussie waren reacties in de kolommen van onze 'grijze' pagina's en tijdens jaarvergaderingen op een eerder verschenen artikel van Mari van Iersel.

Schrijver van het eerste e-mail bericht was duidelijk boos hierover. Zijn boosheid sloeg aan. Het was het begin van een emotionele en uitgebreide discussie, welke tientallen e-mails opleverde. En hier ziet u de reden, waarom ik dit onderwerp als voorbeeld heb willen gebruiken voor deze beschouwing. Het gaat me op dit moment echt niet om een eventuele fusie en de mogelijke noodzakelijkheid daartoe. Wel omdat het mijn inziens een fraai voorbeeld is van misverstaan, van miscommunicatie. Goede standpunten, duidelijk en eerlijk verwoord, daarmee moet men toch een heel eind kunnen komen, als het gaat om wederzijds begrip? Zo kunnen misschien ook bij dit onderwerp veel misverstanden worden voorkomen.

Niet luisteren?

Fusie of federatie, het zijn onderwerpen, waarbij de sentimenten dicht aan de oppervlakte liggen, waarschijnlijk vanwege bepaalde gevoeligheden van de deelnemers aan de discussie hierover. Aan de ene kant zijn er hondstrouwe bondsleden, die vinden dat het eigen gezicht, de eigen cultuur bewaard moet blijven. Dat kan alleen, vinden zij, wanneer hun eigen club als zelfstandige blijft bestaan. Daar tegenover staan de 'nuchteren'. Zij zien vooral praktische en financiële voordelen in één grote sterke imkersorganisatie. Een organisatie die sterk staat als vertegenwoordiger van de totale imkerij. De geloofwaardigheid van een versnipperde imkerij, zij geloven er niet in. Dit tot elkaar te brengen lijkt op zich al een bijna onmogelijke opdracht.

Het gevoel dat bij veel imkers leeft, geen gehoor te vinden bij hun 'BOBO's' komt deels voort uit hun

Het allermoeilijkste bij 'heikele' onderwerpen is misschien juist wel het vinden van die goede toon. Foto: M. Boerjan

persoonlijke (voor)oordeel 'er wordt toch niet naar ons geluisterd'. Daarnaast lijken reacties van besturen op éénwordings verhalen in Bijen dit te bevestigen. Niet alleen lijken zij gevoelens van veel aangesloten leden te negeren, ze lijken ook niet de juiste toon te bezitten. Het allermoeilijkste bij 'heikele' onderwerpen is misschien juist wel het vinden van die goede toon. Zonder botte bijl je standpunt uitleggen, kan misschien meer betekenen en opleveren dan het gevoel op te wekken dat tegenspraak niet wordt geduld. Dat geldt overigens voor beide partijen in zo'n discussie.

Communicatiemiddelen

De Nederlandse imker staan verschillend middelen voor communicatie ter beschikking. Om te beginnen is dat de organisatiestructuur van zijn bond. Tussen besturen en leden bestaan verschillende lijnen. Het maandblad Bijen is bestemd voor het overgrote deel van de Nederlandse imkers. Voor commentaar, vragen en opmerkingen is dit blad met zijn rubriek 'De lezer schrijft' een goed, maar amper gebruikt medium. Bovendien staat het elke imker vrij zijn verhaal van enig belang als kopij aan te leveren. De zoemlijst is een medium van deze tijd. Via een internetaansluiting en gebruikmakend van e-mail programmatuur, kunnen aangesloten imkers (de lijst staat open voor iedereen) met elkaar van gedachten wisselen. Ondanks al deze mogelijkheden lijkt er nog altijd van alles te ontbreken, er lijken bijna even veel kinken als kabels. Tevens lijkt het mij, dat de verschillende communicatiemiddelen te gemakkelijk verkeerd en door elkaar worden gebruikt. Dat wordt een rommeltje. Kritieken

in alle vormen zijn daarvoor het bewijs. Kritiek overigens, waarbij ook wij als redactie de hand af en toe diep in eigen boezem moeten steken.

Het maandblad

Als 'reizend' redacteur van dit maandblad hoor ik zo hier en daar nog wel eens wat. Het is heel vervelend, bijvoorbeeld, wanneer blijkt, dat een groep imkers eerder zijn verhaal niet kwijt kon in Bijen, omdat er een soort filter zat tussen redactie en imker. Dat hoort niet, niemand mag tussen lezer en redactie staan, zij dienen direct met elkaar te kunnen communiceren. Een kritiek punt, dat mij nog wel eens ter ore komt, is het gevoel dat men zich in een bepaalde streek van ons kleine landje voelt achtergesteld. Niet alleen bestuurlijk, ook wat betreft de aandacht in het maandblad. Met zoiets moet je eigenlijk wat doen. Ik vrees echter, dat men weinig merkt, dat zulke kritiek ter harte is genomen. Men moet echter niet vergeten, dat een groot deel van de inhoud van Bijen gevormd wordt door 'wat zich aandient'. En nu is het natuurlijk zo, dat niet alleen de onderwerpen zich, op welke wijze dan ook, kunnen aandienen. Ook de gewesten kunnen zich aandienen. De liefhebbers, die in hun vrije tijd de redactie voeren van dit maandblad en er verhalen voor schrijven zijn voor een deel afhankelijk van een zekere aanvoer van ideeën, vragen, opmerkingen, uitnodigingen uit het land. Wij weten niet alles wat er rondom ons gebeurt, maar kunnen ook niet alles honoreren.

282

Vervolg van pagina 283

enkele jaren terug geleid tot AVB, en ook in Nederland wordt dit door imkers (o.a. rond Boxtel) daaraan toegeschreven. Dit is echter niet bewezen.

Als je dan een wespenvanger (een fles met wat zoete drank zoals hierboven genoemd) naast de bijenkast zet, komen daar zonder uitzondering vliegen en wespen in, maar geen bijen. Hoe is dat nou te verenigen met jouw verhaal over de flessencontainer waar zoetig spul uit drupte? Een bij kruipt niet in een fles omdat ze slimmer is. Een bij is een verzamelaar die zijn voedsel in hoofdzaak op bloemen vind. Een wesp is een roofdier, een jager, die op alles reageert wat beweegt en van zijn gading is. Daarom kruipt ze in een fles met zoetigheid maar komt er nooit meer uit.

Wil je nog meer weten over wespen, koop dan het boek 'Gids van Bijen, Wespen en Mieren' van Heiko Bellmann.

Greetings from the south, Bobbee (Bob de Graaf)